

ЮРИСТ АХБОРОТНОМАСИ

ВЕСТНИК ЮРИСТА * LAWYER HERALD

ҲУҚУҚИЙ, ИЖТИМОИЙ, ИЛМИЙ-АМАЛИЙ ЖУРНАЛ

CYBERLENINKA

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

ISSN 2181-9416

Doi Journal 10.26739/2181-9416

ЮРИСТ АХБОРОТНОМАСИ

4 СОН, 1 ЖИЛД

ВЕСТНИК ЮРИСТА

НОМЕР 4, ВЫПУСК 1

LAWYER HERALD

VOLUME 4, ISSUE 1

TOSHKENT-2020

ДАВЛАТ ВА ҲУҚУҚ НАЗАРИЯСИ ВА ТАРИХИ.
ҲУҚУҚИЙ ТАЪЛИМОТЛАР ТАРИХИ

1. ФАЙЗИЕВ Олим

ФУҚАРОЛАРНИНГ МУРОЖААТ ҚИЛИШ МАДАНИЯТИНИ ЮКСАЛТИРИШ
ҲАМДА МАСЪУЛ ХОДИМЛАРНИ ЎҚИТИШ – АЙРИМ ТИЗИМЛИ
МУАММОЛАРГА ЕЧИМ СИФАТИДА 7

2. ХУЖАНАЗАРОВ Азизжон Анварович

ҚОНУН ҲУЖЖАТЛАРИ ЛОЙИҲАЛАРИНИ ИШЛАБ ЧИҚИШДА АДЛИЯ ОРГАНЛАРИНИНГ
ИШТИРОКИ..... 13

КОНСТИТУЦИЯВИЙ ҲУҚУҚ. МАЪМУРИЙ ҲУҚУҚ.
МОЛИЯ ВА БОЖХОНА ҲУҚУҚИ

3. ТОШҚУЛОВ Журабой Ўринбоевич

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ВИЖДОН ЭРКИНЛИГИНИНГ ҲУҚУҚИЙ
КАФОЛАТЛАРИ 18

4. САБИРОВ Эркин Кучкарбаевич

СУДЛАР ФАОЛИЯТИНИНГ ОЧИҚЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШ БОРАСИДА ОММАВИЙ
АХБОРОТ ВОСИТАЛАРИ БИЛАН ҲАМКОРЛИК МАСАЛАЛАРИ 29

5. ЮЛДАШЕВ Джахонгир Хайитович

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА БОЛАНИНГ ФУҚАРОЛИГИ БИЛАН БОҒЛИҚ
МАСАЛАЛАРНИ ТАРТИБГА СОЛУВЧИ ҲУҚУҚИЙ МЕХАНИЗМЛАРНИ
ТАКОМИЛЛАШТИРИШ 38

6. НОДИРОВ Давурхон Икромович

ЎЗБЕКИСТОН ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИ РИВОЖЛАНТИРИШДА ҚОНУН
УСТУВОРЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШ.....44

7. ХАТАМОВ Жамшид Алтибаевич

ФОРМЫ И МЕТОДЫ ОСУЩЕСТВЛЕНИЯ ТАМОЖЕННОГО АДМИНИСТРИРОВАНИЯ..... 50

ФУҚАРОЛИК ҲУҚУҚИ. ТАДБИРКОРЛИК ҲУҚУҚИ. ОИЛА ҲУҚУҚИ.
ХАЛҚАРО ХУСУСИЙ ҲУҚУҚ

8. ОКЮЛОВ Омонбой

СУД ВА ҲУҚУҚНИ ҚЎЛЛАШ АМАЛИЁТИДА АДОЛАТ, ИНСОФЛИЛИК, ОҚИЛОНАЛИК
ТАМОЙИЛЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШНИНГ МЕТОДОЛОГИК МАСАЛАЛАРИ 55

9. РАҲМАТОВ Анвар Исломович

СПОРТ ТАДБИРЛАРИ ТАШКИЛ ЭТИШ БИЛАН БОҒЛИҚ МУНОСАБАТЛАРНИ
ШАРТНОМАВИЙ-ҲУҚУҚИЙ ТАРТИБГА СОЛИШ МАСАЛАЛАРИ 65

9. РУЗИНАЗАРОВ Шухрат Нуралиевич, АЧИЛОВА Лилия Илхомовна

ТЕНДЕНЦИИ И РАЗВИТИЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ ИНОСТРАННЫХ
ИНВЕСТИЦИЙ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН 71

10. ҒАЙБУЛЛАЕВ Сохибжон

ФУҚАРОЛИК ҲУҚУҚИДА ТАЪМИНЛОВЧИ БИТИМЛАР 76

11. РАХИМОВ Дониёр Бахтиёрович

ТОВАР НЕУСТОЙКАСИ: ЦИВИЛИСТИК ТАФАККУР ВА ҚОНУНЧИЛИК ТАРАҚҚИЁТИ 83

12. АБДУҒАНИЕВ Хуршиджон Турғун ўғли

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ТОВАР БЕЛГИЛАРИНИ ҲИМОЯ ҚИЛИШ СОҲАСИДА
ҚОНУНЧИЛИКНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ЙЎЛЛАРИ 89

13. KHUSAINOVA Rano

LEGAL ASPECTS OF LIBERALIZATION OF THE ELECTRICITY SECTOR
OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN 95

**ФУҚАРОЛИК ПРОЦЕССУАЛ ҲУҚУҚИ. ИҚТИСОДИЙ ПРОЦЕССУАЛ ҲУҚУҚИ.
ҲАКАМЛИК ЖАРАЁНИ ВА МЕДИАЦИЯ**

- 14. АБДУРАХМОНОВА Хосиятхон Бахтиёржон қизи**
ИҚТИСОДИЁТ СОҲАСИДА КОЛЛИЗИОН МУАММОЛАРНИ ТАРТИБГА СОЛИШДА
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ИҚТИСОДИЙ ПРОЦЕССУАЛ КОДЕКСИ РОЛИ.... 103
- 15. ОДИЛҚОРИЕВ Хожимурод Тухтамурадович, ГАНИБАЕВА Шахноза Каримбердиевна**
МЕДИАЦИЯ ИНСТИТУТИНИ ЖОРИЙ ҚИЛИШГА ОИД МУҲИМ ҚАДАМ:
ХОРИЖИЙ ВА МИЛЛИЙ ТАЖРИБА 109

МЕҲНАТ ҲУҚУҚИ

- 16. РАХИМОВ Мирёқуб Актамович**
COVID-19 ПАНДЕМИЯСИ ШАРОИТИДА ХОДИМЛАР МЕҲНАТ ҲУҚУҚЛАРИНИ ҲИМОЯ
ҚИЛИШНИНГ ЎЗИГА ХОС ЖИҲАТЛАРИ..... 117

**ЖИНОЯТ ПРОЦЕССИ. КРИМИНАЛИСТИКА, ТЕЗКОР-ҚИДИРУВ
ҲУҚУҚ ВА СУД ЭКСПЕРТИЗАСИ**

- 17. КАРИМОВ Ваҳобжон**
“ТЕЗКОР-ҚИДИРУВ ФАОЛИЯТИ” ФАНИ ПРЕДМЕТИ, ВАЗИФАЛАРИ ВА УНИНГ
ЮРИСТЛАРНИ ТАЙЁРЛАШДАГИ АҲАМИЯТИ 123
- 18. ХАСАНОВ Шавкатбек Хайбатуллаевич**
СУД-ЭКСПЕРТЛИК ФАОЛИЯТИНИНГ ПСИХОЛОГИК ЖИҲАТЛАРИ 130
- 19. ЭРНАЗАРОВ Улуғмурод Турдиевич**
СУД-ЭКСПЕРТЛИК ФАОЛИЯТИНИ ТАШКИЛ ЭТИШДА ИННОВАЦИОН
ТЕХНОЛОГИЯЛАРНИНГ АҲАМИЯТИ..... 135

ХАЛҚАРО ҲУҚУҚ ВА ИНСОН ҲУҚУҚЛАРИ

- 20. ХАМДАМОВА Фируза Уразалиевна**
РАЗВИТИЕ МЕЖДУНАРОДНОГО ПРАВА В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВИЗАЦИИ..... 139
- 21. ИШАНХАНОВА Гулнора Амановна**
ЗАЩИТА ПРАВ РЕБЕНКА В МЕЖДУНАРОДНОМ ПРАВЕ
И НАЦИОНАЛЬНОМ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВЕ 144
- 22. ИСОҚОВ Лукмонжон Холбоевич**
МИГРАЦИЯ ЖАРАЁНЛАРИНИ БОШҚАРИШНИНГ ЗАМОНАВИЙ МОДЕЛЛАРИ 153
- 23. ХУДАЙБЕРДИЕВА Гулнора Аманмуродовна**
ХАЛҚАРО ТАШКИЛОТЛАРНИНГ МУАЛЛИФЛИК ҲУҚУҚИ ВА ТУРДОШ ҲУҚУҚЛАР
СОҲАСИДАГИ ҲУҚУҚ ИЖОДКОРЛИГИ ФАОЛИЯТИНИНГ АЙРИМ ЖИҲАТЛАРИ..... 161

ҲУҚУҚИЙ АМАЛИЁТ ВА ХОРИЖИЙ ТАЖРИБА

- 24. ТУРДИЕВ Бобир Собирович**
“ЯШИРИН ИҚТИСОДИЁТ”НИ ҚИСҚАРТИРИШ ВА УНГА ҚАРШИ
САМАРАЛИ КУРАШИШ ЙЎЛЛАРИ 167
- 25. ЭРАЛИЕВ Аъзам Бахтиёр ўғли**
АНГЛО-САКСОН ҲУҚУҚ ТИЗИМИГА МАНСУБ ДАВЛАТЛАРДА ИЧКИ ИШЛАР
ОРГАНЛАРИ ФАОЛИЯТИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ ХУСУСИЯТЛАРИ 174

ЮРИСТ АХБОРОТНОМАСИ ВЕСТНИК ЮРИСТА LAWYER HERALD

ХУЖАНАЗАРОВ Азизжон Анварович

Тошкент давлат юридик университети
“Давлат ва ҳуқуқ назарияси” кафедраси ўқитувчиси
E-mail: a.xujanazarov@tsul.uz

ҚОНУН ҲУЖЖАТЛАРИ ЛОЙИҲАЛАРИНИ ИШЛАБ ЧИҚИШДА АДЛИЯ ОРГАНЛАРИНИНГ ИШТИРОКИ

For citation (иктибос келтириш учун, для цитирования): ХУЖАНАЗАРОВ А.А. ҚОНУН ҲУЖЖАТЛАРИ ЛОЙИҲАЛАРИНИ ИШЛАБ ЧИҚИШДА АДЛИЯ ОРГАНЛАРИНИНГ ИШТИРОКИ // Юрист ахборотномаси – Вестник юриста – Lawyer herald. № 4 (2020), Б.13–17.

 4 (2020) DOI <http://dx.doi.org/10.26739/2181-9416-2020-4-2>

АННОТАЦИЯ

Мақолада норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг таснифидан келиб чиққан ҳолда адлия органларининг қонун ҳужжатлари лойиҳаларини ишлаб чиқишдаги иштироки атрофлича тадқиқ этилган. Қонун ва қонун ости ҳужжатлари лойиҳаларини тайёрлаш, юридик-техника жиҳатдан расмийлаштириш, жамоатчилик муҳокамаси ва манфаатдор идоралар билан келишувини амалга ошириш бўйича амалдаги тартиб-таомиллар нуктаи назаридан амалга оширилади. Ҳудудий адлия органларининг норма ижодкорлиги соҳасидаги фаолиятини такомиллаштириш зарурлиги, бунда маҳаллий давлат ҳокимияти органлари томонидан қарорлар лойиҳаларини тайёрлашни ҳудудий адлия органлари томонидан амалга оширилиши зарурлиги асослаб берилган ҳамда адлия органларининг қонун ҳужжатлари лойиҳаларини ишлаб чиқиш бўйича функционал вазифаларини такомиллаштириш юзасидан таклифлар илгари сурилган.

Калит сўзлар: адлия, лойиҳа, қонун, норма, экспертиза, давлат, функция, ҳуқуқ, қарор.

ХУЖАНАЗАРОВ Азизжон Анварович

Преподаватель кафедры “Теория государства и права”
Ташкентского государственного юридического университета
E-mail: a.xujanazarov@tsul.uz

УЧАСТИЕ ОРГАНОВ ЮСТИЦИИ В РАЗРАБОТКЕ ПРОЕКТОВ АКТОВ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА

АННОТАЦИЯ

В статье подробно изучено участие органов юстиции в разработке законопроектов на основе классификации нормативно-правовых актов. Осуществление с точки зрения существующих процедур по подготовке законопроектов и подзаконных актов, оформление их с учетом юридико-технических правил, широкого обсуждения и проведение согласования с соответствующими ведомствами, а также рассматривается необходимость совершенствования работы региональных органов юстиции нормотворческой сфере, и подготовки проектов постановления, принимаемые органами государственной власти на местах. Выработаны предложения по совершенствованию

функциональных задач органов юстиции при разработке законопроектов.

Ключевые слова: юстиция, проект, закон, норма, экспертиза, государство, функция, право, постановление.

KHUIJANAZAROV Azizjon

Teacher of the Department of Theory of state and law of

Tashkent State University of Law

E-mail: a.xujanazarov@tsul.uz

PARTICIPATION OF THE BODIES OF JUSTICE IN THE DEVELOPMENT OF DRAFT LEGISLATION

ANNOTATION

This article examines in detail the participation of the judiciary in the development of draft laws based on the classification of regulatory legal acts. This article is carried out from the point of view of the existing procedures for the preparation of draft laws and bylaws, their execution in accordance with legal and technical rules, public discussion and agreements with the relevant departments. The article also emphasizes the need to improve the work of regional justice bodies in the field of rule-making, and their implementation of the preparation of draft resolutions adopted by local government bodies. The article puts forward proposals for improving the functional tasks of the justice authorities in the development of draft laws.

Keywords: justice, project, law, norm, examination, state, function, law, decree.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 19 майдаги “Давлат ҳуқуқий сиёсатини амалга оширишда адлия органлари ва муассасалари фаолиятини янада такомиллаштириш чоратадбирлари тўғрисида”ги Фармони билан тасдиқланган “2020-2024 йилларда адлия органлари ва муассасаларини ривожлантириш Концепцияси”га кўра ягона давлат ҳуқуқий сиёсати сифатини такомиллаштириш, ҳуқуқ ижодкорлиги фаолиятини мувофиқлаштириш адлия органлари ва муассасалари тизимини ривожлантиришнинг устувор йўналишларидан бири ҳисобланади [1]. Хусусан, адлия органларининг норма ижодкорлиги фаолияти кенг қамровли бўлиб, норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳаларини ишлаб чиқиш ва лойиҳани ишлаб чиқиш жараёнларида иштирок этиш тизим фаолиятининг асосий йўналишлардан биридир.

Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳаларини тайёрлаш жараёнида уларни ҳуқуқий экспертизадан ўтказишдан ташқари, лойиҳани тайёрлашни режалаштириш ва ташкил қилиш, жамоатчилик муҳокамасидан ўтказиш ва манфаатдор идоралар билан келишувни таъминлаш ҳам адлия органларининг бу борадаги муҳим функционал вазифалари мазмунини белгилайди. Қонун ҳужжатлари лойиҳаларини ишлаб чиқиш фаолиятида адлия органларининг иштироки тушунчаси, ўзига хос хусусиятлари ҳақида тўхталадиган бўлсак, авваламбор мазкур фаолиятнинг ўзини аниқлаштириш лозим.

Ҳ.Т.Одилқориев фикрича, норма ижодкорлиги жараёни норматив-ҳуқуқий ҳужжат билан тартибга солиниши зарур бўлган муносабатларни аниқлаш, норматив-ҳуқуқий ҳужжат лойиҳасини тайёрлаш, уни муҳокама этиш ва қабул қилишни ўз ичига олади [2].

Бизнинг фикримизча, норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳаларини ишлаб чиқиш жараёни ўз ичига лойиҳаларни тайёрлашни режалаштириш, лойиҳани тайёрлашни ташкил этиш, лойиҳани тайёрлашда қонун ҳужжатларининг ҳолатини, қўлланилиш амалиётини, жамоатчилик фикрини ва халқаро тажрибани ўрганиш, лойиҳани ишлаб чиқиш ва юридик-техника жиҳатдан расмийлаштириш ҳамда манфаатдор идоралар билан келишиш, якунида эса ваколатли органлар томонидан ҳуқуқий экспертизадан ўтказилиши фаолиятларини қамраб олади. Мазкур жараёнларнинг барчасида адлия органлари ўзларига берилган ваколат доирасида тўлиқ иштирок этади.

В.Ф. Степанищев фикрича, ҳудудий адлия органлари норма ижодкорлиги фаолиятининг барча босқичларида иштирок этади: “лойиҳаолди” босқичида; норматив-ҳуқуқий ҳужжат лойиҳасини тайёрлаш босқичида; ҳулосавий босқичида. Ҳудудий адлия органлари бу фаолиятнинг режа ва дастурларига таклифлар киритиш йўли билан норма ижодкорлиги жараёнини режалаштиришда

иштирок этишлари лозим [3, Б.22].

Амалдаги қонунчиликдан келиб чиқиб, норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳаларини ишлаб чиқиш бўйича адлия органлари томонидан қуйидаги фаолият амалга оширилади:

Ўзбекистон Республикаси Президенти ва Вазирлар Маҳкамасининг топшириқлари бўйича ва ўз ташаббусига кўра норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳалари ва бу ҳақдаги таклифларни ишлаб чиқиш ҳамда уларни кўриб чиқиш учун белгиланган тартибда киритиш;

давлат органлари ва ташкилотларининг таклифлари асосида қонун лойиҳаларига доир ишлар дастурларининг лойиҳаларини ишлаб чиқиш;

қонун лойиҳасини тайёрлашда қонунчиликнинг ҳолати ва ҳуқуқни қўлланилиш амалиётини, халқаро тажриба ва жамоатчилик фикрини ўрганиш;

вазирлик, давлат қўмита ва идоралар билан биргаликда норматив тусга эга бўлган қўшма қарор (буйруқ) лойиҳасини ишлаб чиқиш;

давлат бошқаруви тизими самарадорлигини ушбу соҳада тегишли ислохотларни амалга ошириш ва ҳуқуқни қўллаш амалиётини ўрганиш натижалари бўйича асосланган таклифларни ишлаб чиққан ҳолда норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳаларини тайёрлаш.

Қайд этиш лозимки, Адлия вазирлиги қонун лойиҳаларини ишлаб чиқиш бўйича бугунги кунга қадар самарали фаолиятни амалга ошириб келмоқда. Ўтган 2019 йил давомида вазирлик томонидан жами 55 та қонун лойиҳалари ишлаб чиқилган. Хусусан, “Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар тўғрисида”ги янги таҳрирдаги Қонун, “Вазирлар Маҳкамаси тўғрисида”ги янги таҳрирдаги Қонун, “Ҳуқуқни муҳофаза қилиш фаолияти тўғрисида”ги Қонун ва “Маҳаллий давлат ҳокимияти тўғрисида”ги Қонун шулар жумласидандир [4, Б.12-13].

2020 йил 8 сентябрда бўлиб ўтган Олий Мажлис Қонунчилик палатасининг навбатдаги мажлисида Адлия вазирлиги томонидан ишлаб чиқилган “Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартишлар киритиш тўғрисида”ги Қонуни лойиҳаси юзасидан Адлия вазири Р.Давлетов бугунги кундаги қонунчилик аҳволи юзасидан айрим масалаларга тўхталиб ўтиб, ҳуқуқ назарияси ва қонунчилик амалиётининг узоқ йиллик тарихида шаклланган **“қонун ҳужжатлари”** ва **“қонун”** каби алоҳида фундаментал тушунчалар миллий қонунчилигимизда йиллар давомида бир хил маънони англатувчи тушунчалар сифатида қўлланиб келинганлигини ҳамда мазкур тушунчаларни умумъэтироф этилган мазмуни ва маъносига кўра баён этиш кераклигини таъкидлаб ўтди [5].

Шунингдек, Адлия вазирлигининг қонун ости ҳужжатларни ишлаб чиқиш бўйича самарали фаолият юритганлигини 2019 йил давомида вазирлик томонидан 67 та Ўзбекистон Республикаси Президенти Фармон ва қарорлари, 110 та Вазирлар Маҳкамаси қарорлари, 46 та идоравий норматив-ҳуқуқий ҳужжатлари ишлаб чиқилганлигида кўриш мумкин [4, Б.12-13].

Бугунги кунда, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 8 апрелдаги “Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳаларини ишлаб чиқиш ва келишишнинг ягона электрон тизимини жорий этишнинг ташкилий чора-тадбирлари тўғрисида”ги 284-сон қарорига мувофиқ қонунлар, Президент ҳужжатлари ва Ҳукумат қарорлари лойиҳаларини ишлаб чиқиш, келишиш (имзолаш) ва киритиш Ягона электрон тизим орқали амалга оширилади. Ундан норма ижодкорлиги фаолиятида фойдаланиш масаласига услубий раҳбарлик қилишни ва мазкур тизимдаги жараёнларнинг жараёнини доимий мониторинги Адлия вазирлиги томонидан амалга оширилади.

Шу билан бирга, Ўзбекистон Республикасининг 2012 йил 24 декабрда қабул қилинган “Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар тўғрисида”ги Қонунининг 12-моддасига кўра, Адлия вазирлиги норматив тусдаги адлия вазирининг буйруғи ҳамда вазирлик, қўмита ва идоралар билан биргаликда қўшма қарор (буйруқ) лойиҳасини ишлаб чиқиши мумкин [6].

Ушбу турдаги норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни ишлаб чиқиш ҳақида О.Файзиев идоравий норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни ишлаб чиқиш ва тасдиқлаш ваколатини норматив-ҳуқуқий ҳужжат ҳисобланмаган ҳужжатлар билан бериш амалиётига чек қўйишни таъкидлайди [7, Б.8].

Амалдаги қонунчилик ва назария таҳлили қуйидаги норматив-ҳуқуқий ҳужжатларга ўзгартириш орқали адлия органларининг соҳадаги фаолиятини янада такомиллаштиришни тақозо этмоқда:

1. Ўзбекистон Республикаси адлия вазирининг 2013 йил 1 февралдаги 29-мх-сон буйруғи (рўйхат рақами 2420, 01.02.2013 йил) билан тасдиқланган “Маҳаллий давлат ҳокимияти органлари томонидан қабул қилинадиган норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳаларини тайёрлаш, юридик-техник расмийлаштириш ва ҳуқуқий экспертизадан ўтказиш тартиби тўғрисидаги Йўриқнома”нинг

7-бандида маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг норматив-ҳуқуқий ҳужжатлари лойиҳаларини тайёрлаш бўйича субъектлар доираси аниқ белгиланган бўлиб, яъни лойиҳани тайёрлаш маҳаллий давлат ҳокимияти органининг тегишли тармоқлар ҳолати ва ривожланиши учун масъул бўлган таркибий бўлинмаси ёки маҳаллий давлат ҳокимияти органи томонидан тузиладиган ишчи гуруҳ (комиссия) томонидан амалга оширилиши мумкинлиги белгиланган бўлсада, ушбу бандда ҳудудий адлия органлари кўрсатиб ўтилмаган [8].

Ваҳоланки, Вазирлар Маҳкамасининг 2016 йил 27 апрелдаги 123-сон қарори билан тасдиқланган “Вилоятлар ва Тошкент шаҳри ҳокимликларининг бошқарув аппаратлари тўғрисида”ги Намунавий низомнинг 8-банд тўртинчи хатбошисида давлат ва ҳўжалик бошқаруви органларининг ҳудудий бўлинмаларидан, бошқа ташкилотлардан улар томонидан киритилган халқ депутатлари шаҳар Кенгаши ва ҳокимнинг ҳужжатлари ва қарорлари лойиҳаларини пухта қайта ишлашни белгиланган тартибда талаб қилиш вилоят марказлари бўлган шаҳарлар ва вилоятга бўйсунувчи шаҳарлар ҳокимликлари бошқарув аппаратининг ҳуқуқларидан бири сифатида кўрсатилган [9].

Амалдаги тартибга кўра ҳудудий адлия органлари ҳам ўз ташаббусига кўра норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳаларини ишлаб чиқиши ва уларни кўриб чиқиш учун белгиланган тартибда киритиши ҳамда норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни ишлаб чиқиш бўйича таклифларни маҳаллий давлат ҳокимияти органларига кўриб чиқиш учун киритади [10].

Юқоридагиларга асосан, Ўзбекистон Республикаси адлия вазирининг 2013 йил 1 февралдаги 29-мх-сон буйруғи билан тасдиқланган Йўриқноманинг 7-бандини “лойиҳани тайёрлаш маҳаллий давлат ҳокимияти органининг тегишли тармоқлар ҳолати ва ривожланиши учун масъул бўлган таркибий бўлинмаси ёки маҳаллий давлат ҳокимияти органи томонидан тузиладиган ишчи гуруҳ (комиссия), ҳудудий адлия органлари томонидан амалга оширилиши мумкин”, тарикасида тахрир этилиши таклиф этилади.

Мазкур таклиф қабул қилиниши натижасида ҳудудий адлия органлари томонидан ҳудуддаги ижтимоий-иқтисодий соҳада зарур эҳтиёжга эга қарор лойиҳаларини аниқлаб ва уларни ишлаб чиқиб, тегишлилиги бўйича ҳокимликлар ва маҳаллий кенгашларга кўриб чиқиш учун киритилиши таъминланади. Зеро, норма ижодкорлиги фаолиятини марказлашиб қолишини олдини олиш, ҳудудий адлия органларининг норма ижодкорлиги соҳасидаги фаолиятини такомиллаштириш, ҳудудларда адлия органлари мавқеини янада ошириш, шунингдек маҳаллий давлат ҳокимияти органлари қарорлари лойиҳаларини ишлаб чиқилишида ролини мустаҳкамлаш тизим ривождаги асосий мезонлардан биридир.

2. Фикримизча, **адлия органларининг норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳаларини ишлаб чиқиш фаолиятида иштирокининг мазмунини** — норматив-ҳуқуқий ҳужжат лойиҳаларини тайёрлашни режалаштириш ва ташкил этиш, лойиҳани тайёрлашда қонун ҳужжатларининг ҳолатини, қўлланилиш амалиётини, жамоатчилик фикрини ва халқаро тажрибани ўрганиш, лойиҳани ишлаб чиқиш ва юридик-техника жиҳатдан расмийлаштириш ҳамда манфаатдор идоралар билан келишиш, ҳуқуқий экспертизадан ўтказилиши жараёнларидаги иштироки ташкил қилади.

Хулоса қилиб айтганда, ижтимоий муносабатларни тартибга солувчи норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни ишлаб чиқиш ҳамда бундай ҳужжатларнинг лойиҳаларини тайёрлаш босқичларида самарали иштирок этиш, ўз навбатида адлия органларининг ягона давлат ҳуқуқий сиёсатини юритиш ва ҳуқуқ ижодкорлиги фаолиятини амалга ошириш каби асосий функционал-вазифаларининг зарурий элементлари сифатида муҳим аҳамиятга эга.

Иқтибослар/Сноски/References:

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 19 майдаги “Давлат ҳуқуқий сиёсатини амалга оширишда адлия органлари ва муассасалари фаолиятини янада такомиллаштириш чоратadbирлари тўғрисида”ги Фармони // URL: <https://lex.uz/docs/4820060> (Decree of the President of the Republic of Uzbekistan dated May 19, 2020 “On measures to further improve the activities of bodies and institutions of justice in the implementation of state legal policy” // URL: <https://lex.uz/docs/4820060>)

2. Одилқориев Ҳ.Т. Конституция ва фуқаролик жамияти. –Т.: Шарқ, 2002. (Odilqoriev X.T. Constitution and civil society. –T. : Sharq, 2002. –p.250)

3. Степанищев В.Ф. Роль органов юстиции в обеспечении единого правового пространства Российской Федерации. Авторефер. дис...канд. юр. наук – Тюмень, 2003. (Stepanishchev V.F. The role of the judiciary in ensuring a unified legal space of the Russian Federation. Autorefer. dis ... cand.

legal entity Sciences - Tyumen, 2003)

4. Адлия вазирлигининг 2019 йилги фаолияти сарҳисоби ва режалар // URL: www.huquqiportal.uz/uploads/library/2019.pdf (Summary of activities and plans of the Ministry of Justice for 2019 // URL: www.huquqiportal.uz/uploads/library/2019.pdf)

5. Парламентда Адлия вазири вазирлик томонидан ишлаб чиқилган қонун лойиҳасини тақдим қилди. // URL: <https://www.minjust.uz/uz/press-center/news/100721/?PIC=Y> (In Parliament, the Minister of Justice presented a draft law developed by the ministry // URL: <https://www.minjust.uz/uz/press-center/news/100721/?PIC=Y>)

6. Ўзбекистон Республикасининг 2012 йил 24 декабрда қабул қилинган “Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар тўғрисида”ги Қонуни // URL: <https://lex.uz/docs/2105724>. (The law of the Republic of Uzbekistan “About normative-legal act”, adopted on December 24, 2012 // URL: <https://lex.uz/docs/2105724>)

7. Файзиев О.Р. Вазирликлар, давлат қўмиталари ва идораларнинг буйруқлари ҳамда қарорларини ҳуқуқий экспертиза ва давлат рўйхатидан ўтказиш фаолияти самарадорлигини ошириш. Фалсафа доктори (PhD) ... дис.автореферати. Т.: 2018. – (Fayziev O.R. Improving the efficiency of legal examination and state registration of orders and decisions of ministries, state committees and agencies. Doctor of Philosophy (PhD) ... dissertation abstract. T.: 2018)

8. Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирининг 2013 йил 1 февралдаги “Маҳаллий давлат ҳокимияти органлари томонидан қабул қилинадиган норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳаларини тайёрлаш, юридик-техник расмийлаштириш ва ҳуқуқий экспертизадан ўтказиш тартиби тўғрисидаги йўриқномани тасдиқлаш ҳақида”ги буйруғи // URL: <https://lex.uz/docs/2127706> (Order of the Minister of Justice of the Republic of Uzbekistan from February 1, 2013 “On the approval of the instructions on the procedure of preparation, legal and technical registration and conducting the legal expertise of draft regulatory and legal acts, taken by the bodies of the state government” // URL: <https://lex.uz/docs/2127706>)

9. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2016 йил 27 апрелдаги “Вилоятлар, шаҳарлар ва туманлар ҳокимликлари бошқарув аппаратлари тўғрисидаги намунавий низомларни тасдиқлаш ҳақида”ги қарори // URL: <https://lex.uz/docs/2941418> (Resolution of the Cabinet of Ministers of April 27, 2016 “On Approval of Model Regulations on Management Departments of Khokimiyats of Regions, Cities and Districts” // URL: <https://lex.uz/docs/2941418>)

10. Ўзбекистон Республикаси адлия вазирининг 2018 йил 4 майдаги 133-ум-сон буйруғи билан тасдиқланган “Жиззах вилоят адлия бошқармаси тўғрисида”ги НИЗОМ // URL: <http://jizzax.adliya.uz/uz/ob-upravlennii/zadachi-funksii-i-prava/> (Regulations on the Department of Justice of Jizzakh region, approved by the order of the Minister of Justice of the Republic of Uzbekistan from May 4, 2018 of No. 133 // URL: <http://jizzax.adliya.uz/uz/ob-upravlennii/zadachi-funksii-i-prava/>)